

~ АНАЛІЗ, АУДИТ, ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ ~

УДК 657.421.3:[657+657.37]"364"

DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2024-5-6-318-319-7-15>

**ДИСКУСІЙНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ Й РОЗКРИТТЯ У ЗВІТНОСТІ
НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
В УКРАЇНІ**

Лоханова Н. О., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту, Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна
e-mail: profnat08@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-3888-1299

Сиротенко Н. А., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту, Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна
e-mail: nsirotenko@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-4572-6505

***Анотація.** Мета дослідження полягає у проведенні критичного огляду дискусійних питань обліку і розкриття у звітності необоротних активів в умовах воєнного стану, формуванні рекомендацій з їх вирішення. Методика дослідження базується на вивченні нормативних актів і звітності підприємств з використанням системного підходу, методів аналізу та синтезу. Результатом дослідження є рекомендації з удосконалення документів з руху основних засобів і розкриття втрат від зменшення корисності активів, доповнення фінансової звітності показниками, актуальними в умовах воєнного часу. Практична значимість дослідження полягає у розробці пропозицій з удосконалення первинної документації та звітності підприємств щодо необоротних активів.*

***Ключові слова:** необоротні активи, основні засоби, військово-транспортний обов'язок, зменшення корисності активів, облік, звітність.*

DISCUSSION ISSUES OF ACCOUNTING AND DISCLOSURE OF NON-CURRENT ASSETS IN STATEMENTS IN THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW IN UKRAINE

Lokhanova Nataliia, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Accounting, Analysis and Audit, Odesa National Economic University, Odesa, Ukraine
e-mail: profnat08@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-3888-1299

Syrotenko Nataliia, PhD of Economics, Associate professor of the Department of Accounting, Analysis and Audit, Odesa National University of Economics, Odesa, Ukraine
e-mail: nsirotenko@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-4572-6505

***Abstract.** The purpose of the study is to provide a critical review of the controversial issues of accounting and disclosure of non-current assets in martial law reporting and to propose recommendations for their resolution. To achieve this goal, the authors used a systematic approach, methods of analysis, synthesis. Based on the study, the author identifies five blocks of controversial issues related to accounting and disclosure of non-current assets of domestic enterprises under martial law and proves that theoretical and practical research should be aimed at eliminating existing controversial issues and providing various user groups with timely and high-quality information on non-current assets. The scientific novelty lies in the recommendations for domestic enterprises on the use of the form of the Act for determining losses from impairment of non-current assets, as well as the main directions for building such disclosures in the Notes to the financial statements of enterprises. Regarding fixed assets involved in the performance of military transport duties of different types of enterprises, recommendations on improving the primary documentation for accounting for the movement of fixed assets with data on the costs of an independent assessment of the value of the vehicle and the inclusion in the financial statements - Balance Sheet (Statement of Financial Position) of a separate section 'Vehicles involved in the performance of military transport duties of enterprises' and Form 5 'Notes to the Annual Financial Statements' in the group 'Vehicles'. The practical significance lies in the development of proposals for supplementing the primary documentation on accounting for the movement of fixed assets with data on the costs of independent vehicle valuation and financial statements with information on vehicles mobilised from legal entities during a special period.*

***Key words:** non-current assets, fixed assets, military transport duty, impairment of assets, accounting, statements.*

JEL Classification: M400, M410.

Постановка проблеми. Облік необоротних активів і відображення показників щодо них у фінансовій звітності є важливим напрямом досліджень та актуальним практичним питанням для майже всіх суб'єктів господарювання, оскільки необоротні активи становлять важливу частку майна, необхідну для здійснення господарської діяльності у різних галузях економіки. Водночас питання обліку необоротних активів набувають нових аспектів для вітчизняних господарюючих суб'єктів, які змушені функціонувати в умовах оголошеного в Україні воєнного стану.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми обліку і розкриття у звітності питань необоротних активів постійно перебувають у полі уваги вітчизняних і закордонних дослідників, зокрема ними займаються такі вчені, як: Л. В. Гуцаленко, І. Д. Лазаришина, У. О. Марчук, О. В. Зінкевич [1], З.-М. В. Задорожний, В. В. Муравський, Я. І. Костецький, М. З. Задорожний [2, с. 149-160], Г. О. Москалюк, В. О. Цуканова [3, с. 86-91], О. І. Степаненко [4, с. 137-146], П. Л. Сук [5, с. 63-66] та інші.

У сучасній літературі глибоко досліджені питання обліку руху необоротних активів [2, с. 149-160], особливостей нарахування їх амортизації та впливу амортизаційної політики на показники фінансових результатів [5, с. 63-66], подання інформації про необоротні активи у звітності різних за типом компаній, які працюють на обраних ними концептуальних основах – МСФЗ або НП(с)БО України [3, с. 86-91].

Проте ціла низка питань продовжує залишатися дискусійними і такими, що потребують поглиблення наукових досліджень.

Відокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. В умовах воєнного стану в Україні облік і розкриття у звітності питань, пов'язаних з необоротними активами, набули нового значення.

Це, по-перше, зумовлено тим, що воєнні події в Україні внаслідок повномасштабного російського вторгнення в нашу країну призвели до виникнення нових господарських операцій економічних суб'єктів, які взагалі непритаманні діяльності компаній в умовах мирного перебігу подій. Наприклад, отримали широке розповсюдження операції вилучення та безкоштовної передачі майна на користь Збройних Сил України.

По-друге, необоротні активи значної кількості компаній постраждали від численних ракетних обстрілів, а також іншого негативного впливу воєнних дій на території України, що є чинниками зменшення корисності активів. І хоча питання обліку зменшення корисності активів в цілому є такими, що опрацьовані в сучасній теорії і практиці обліку, але у нинішніх умовах вони набули специфічного характеру, особливо в частині розкриття відповідної інформації у звітності. А отже, ці питання потребують досліджень і будуть у центрі уваги у цій статті.

Мета дослідження. Мета дослідження полягає в тому, щоб провести критичний огляд дискусійних питань обліку і розкриття у звітності необоротних активів в умовах воєнного стану в Україні та запропонувати деякі рекомендації щодо їх можливого вирішення.

Основний матеріал. Вітчизняні суб'єкти господарювання, починаючи з 24 лютого 2022 року, змушені здійснювати свою господарську діяльність в умовах оголошеного в Україні воєнного стану. Відповідний зовнішній чинник призвів до непередбачених наслідків для різних компаній.

Частина підприємств була змушена взагалі закрити свій бізнес і для них відбулося порушення принципу безперервності діяльності, друга частина – провела релокацію і перенесла виробничі потужності з територій, що наближені до території активних бойових дій, у більш безпечні регіони України, третя група – продовжила працювати за своїм основним місцем розташування у складних умовах ракетних обстрілів, скороченого режиму роботи, порушення енергопостачання тощо.

Все це вплинуло, по-перше, на особливості використання необоротних активів; по-друге, на стан необоротних активів вітчизняних суб'єктів господарювання; по-третє, на управлінські рішення щодо руху і характеру операцій з наявними власними необоротними активами.

До числа дискусійних питань обліку і розкриття у звітності необоротних активів в умовах воєнного стану в Україні потрапили, зокрема, такі:

1. Блок питань із застосування МСБО 36 «Зменшення корисності активів» [6] або НП(с) БО 28 «Зменшення корисності активів» [7], до якого належать:

– порядок проведення тесту на знецінення і визначення збитку від зменшення корисності

внаслідок дії різноманітних чинників внутрішнього і зовнішнього характеру в умовах воєнного стану;

- порядок документального оформлення операцій щодо визнання зменшення корисності;
- порядок відображення в обліку різних напрямів вибуття необоротних активів внаслідок впливу воєнних дій, у т. ч. під час руйнування, пошкодження транспортних засобів, залучених для виконання

військово-транспортного обов'язку підприємств тощо.

2. Блок питань із застосування МСБО 16 «Основні засоби» [8] або НП(с)БО 7 «Основні засоби» [9] та Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів [10], норм Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» [11] й Положення про

військово-транспортний обов'язок [12] щодо:

- обліку операцій вилучення майна у підприємств – складання первинної документації під час приймання-передачі мобілізованих транспортних засобів;

- обліку операцій повернення транспортних засобів власникам після оголошення демобілізації;

- підготовки звітності щодо руху мобілізованих транспортних засобів для цілей Збройних Сил України згідно з вимогами ТЦК та СП;

- обліку отримання необоротних активів в якості цільового фінансування, допомоги від державних і недержавних органів.

3. Блок питань із застосування МСФЗ 16 «Оренда» [13] і НП(с)БО 14 «Оренда» [14], зокрема з:

- обліку модифікації договорів оренди внаслідок перегляду умов відповідних договорів в частині зменшення попередньо встановленої орендної плати через відсутність укриття, безперервного доступу до необхідних засобів зв'язку, електропостачання та з інших причин;
- обліку зміни строку орендних договорів у сучасних реаліях та інше.

4. Блок питань із застосування норм Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [15], НП(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [16], НП(с)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» [17], Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління [18] щодо розкриття у фінансовій звітності інформації про основні засоби, залучені для виконання військово-транспортного обов'язку різних за типом підприємств, а саме:

- відображення даних у формах – № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», № 1-м «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», № 1-мс «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» щодо транспортних засобів мобілізованих під час особливого періоду;

- відображення даних у формі № 5 «Примітки до річної фінансової звітності» щодо руху мобілізованих транспортних засобів для цілей Збройних Сил України;

- відображення даних у Звіті про управління стосовно соціальної відповідальності бізнесу перед державою в умовах воєнного стану в Україні.

5. Блок питань із застосування Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства [19] при зміні вимог використання об'єктів транспортних засобів, залучених для виконання військово-транспортного обов'язку підприємств, зокрема:

- перегляд особливостей застосування методів нарахування амортизації для мобілізованих транспортних засобів на користь Збройних Сил України;

- перегляд дати первісного визнання необоротних активів та групи вибуття як утримуваних для продажу після отримання повідомлення щодо вилучення транспорту на потреби Збройних Сил України;

- підходів стосовно віднесення витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єктів мобілізованих транспортних засобів, до первісної вартості або витрат звітного періоду підприємства.

Кожне з перелічених проблемних питань може бути предметом окремого дослідження, однак у межах цієї статті ми більш докладно зупинимося на напрямках удосконалення обліку і розкриття у звітності питань тестування на предмет зменшення корисності необоротних активів, а також на розробці рекомендацій щодо удосконалення звітності підприємств в частині подання інформації про об'єкти необоротних активів, залучені для виконання військово-транспортного обов'язку підприємств.

Стосовно питань відображення в обліку і розкриття у звітності результатів тестування необоротних активів на предмет зменшення корисності нами було проведено дослідження показників звітності 16 підприємств суспільного інтересу [20], зокрема: ТОВ «РУШ», ТОВ «СІЛЬПО-ФУД», ТОВ «Таврія-В», ПП ТФ «Антошка», ТОВ «АТБ» тощо, яке довело, що 75% з досліджених компаній стикнулися не лише з наявністю чинників знецінення, про що

були зроблені відповідні описові коментарі у Примітках до фінансової звітності, а й були змушені визнати значні втрати від зменшення корисності, спричинені наслідками воєнних дій на території України.

Основними причинами зменшення корисності необоротних активів вітчизняних компаній стали переважно такі чинники:

по-перше, часткове фізичне пошкодження чи повне руйнування об'єктів внаслідок воєнних подій;

по-друге, погіршення загальних умов економічної діяльності, яке призвело до недоотримуваних очікуваних чистих грошових потоків від використання активів, збільшення відсоткових ставок та інших проблемних аспектів загальноекономічного характеру.

Стосовно двох видів чинників зменшення корисності постало питання особливостей проведення тесту на знецінення.

У випадку фізичного пошкодження необоротних активів внаслідок воєнних дій для проведення тесту необхідним є залучення для визначення справедливої вартості майна за мінусом витрат на реалізацію (вартості відшкодування активів) представників Торгово-промислової палати України (далі – ТПП України), які можуть оцінити збитки від руйнувань спричинених війною, а також обґрунтувати вартість відшкодування для цілей визнання втрат від знецінення.

Слід зазначити, що залучення незалежних оцінювачів для цілей оцінки майна з метою проведення тесту зменшення корисності в цьому випадку також можливе. Однак, враховуючи, що компанії часто ставлять на меті не лише оцінити вартість відшкодування, а й отримати обґрунтовану суму збитків для подальших дій щодо отримання відшкодування, необхідним є висновок саме ТПП України. А отже, для компаній, які постраждали внаслідок бойових дій, на наш погляд, більш доцільним є залучення представників ТПП України, ніж незалежних оцінювачів.

Щодо застосування для цілей визначення вартості відшкодування очікуваної цінності використання активу слід додати, що цей варіант оцінки є суттєво ускладненим у випадку фізичного пошкодження внаслідок бойових дій, бо реально оцінити можливість використання пошкодженого активу з більш-менш обґрунтованим визначенням чистого грошового потоку від нього у наступні п'ять років відповідно до вимог МСФЗ чи НП(с)БО представляється практично складним.

У випадку, коли зменшення корисності спричинено загальноекономічними причинами, то можуть бути застосовані обидва методи визначення вартості відшкодування: справедлива вартість за мінусом витрат на реалізацію активу або цінність використання, з яких з урахуванням вимог МСБО 36 чи НП(с)БО 28 має бути обрана найбільша оцінка. За таких умов для визначення вартості відшкодування можуть бути залучені або незалежні оцінювачі в частині встановлення справедливої вартості за мінусом витрат на реалізацію необоротних активів, або управлінський персонал самого підприємства для визначення суми цінності використання на підставі даних про прогностичні грошові потоки від активу на строк до п'яти років. Хоча в останньому випадку підприємство буде змушено подолати ще одну практичну проблему проведення тесту, яка стосується питання отримання адекватних прогностичних даних про очікувані чисті грошові потоки при використанні активу в умовах непередбачуваного розвитку воєнних подій в країні. Досвід досліджених компаній засвідчує, що при спробах такого прогнозування досить складно оцінити реальність прогнозів в умовах суттєвої невизначеності.

Наступним остаточно невирішеним питанням є документальне відображення в обліку тесту зменшення корисності. На підставі інформації щодо справедливої вартості необоротних активів за мінусом можливих витрат на реалізацію активу або цінності використання мають бути складені первинні документи, якими оформлюється тест зменшення корисності.

У цьому випадку рекомендуємо складати Акт визначення втрат від зменшення корисності, що може використовуватися для встановлення наявності чинника знецінення (зменшення корисності) необоротного активу і розрахунку вартості очікуваного відшкодування та втрат від зменшення корисності.

Наявні нормативні документи не містять рекомендацій щодо змісту відповідного документа, але, на наш погляд, він має розкривати інформацію щодо:

– складу комісії, на яку покладено обов'язок проведення тестування на предмет зменшення корисності необоротних активів;

– виду необоротного активу чи одиниці, яка генерує грошові потоки (далі – ОГПП) – в цьому випадку необхідно окреслити весь склад об'єктів, що входять до ОГПП;

- первісної вартості та суми накопиченої амортизації (зносу) об'єкта на дату проведення тесту і відповідний розрахунок балансової вартості активу;
- методу визначення вартості відшкодування необоротного активу чи ОГПП;
- обґрунтування вибору ставки дисконтування для цілей тесту на предмет зменшення корисності;
- розрахунку цінності використання активу чи ОГПП з відповідним наведенням прогнозних даних щодо очікуваних чистих грошових потоків від активу та їх дисконтованої величини;
- справедливої вартості необоротного активу чи ОГПП і застосованих інформаційних джерел для її визначення;
- суми очікуваних витрат на реалізацію необоротного активу чи ОГПП;
- розрахунку справедливої вартості за вирахуванням витрат на реалізацію необоротного активу чи ОГПП;
- остаточно визначеної вартості відшкодування необоротного активу як більшої з двох величин: справедливої вартості за мінусом витрат на реалізацію або цінності використання активу чи ОГПП;
- розрахунку суми втрат від зменшення корисності необоротного активу чи ОГПП;
- розподілу суми втрат від зменшення корисності між окремими необоротними активами у випадку проведення тесту на зменшення корисності для ОГПП;
- ПБ і підписи членів комісії тощо.

Застосування відповідного документа дозволяє поліпшити процес документального оформлення операцій тестування на предмет зменшення корисності необоротних активів як у звичайних умовах здійснення господарської діяльності, так і, особливо, в умовах воєнного стану.

У випадку визнання втрат від зменшення корисності необоротних активів вітчизняними підприємствами, що функціонують в умовах воєнного стану, фінансова звітність має містити низку важливих розкриттів відповідно до вимог МСБО 36 і НП(с)БО 28, зокрема, суму визнаних збитків від зменшення корисності для кожного класу активів у прибутку або збитках звітного періоду, а в частині переоцінених активів – в іншому сукупному доході. Притому для кожного з суттєвих збитків для зменшення корисності за необоротним активом або ОГПП також необхідно розкрити події або обставини, які спричинили зменшення корисності з описом фактичного впливу таких подій або обставин, у т. ч. з урахуванням впливу воєнних подій в Україні; визнану суму збитку; характер необоротного активу або опис ОГПП; визначення того, чи взята за основу розрахунку суми очікуваного відшкодування необоротного активу (або ОГПП) справедлива вартість за вирахуванням витрат на реалізацію, чи цінність використання, а також основу, що була застосована для оцінки на підставі справедливої вартості; ставку дисконту для оцінки на підставі цінності використання та деякі інші.

Отже, визнання втрат від зменшення корисності необоротних активів, у т. ч. з урахуванням специфіки впливу обставин війни, вимагає значної уваги з боку фахівців з обліку для розкриття таких втрат у Примітках до фінансової звітності вітчизняних підприємств.

Враховуючи, що ще одним важливим дискусійним питанням обліку і звітності стосовно необоротних активів вище було названо питання удосконалення форм фінансової звітності щодо операцій використання активів для виконання військово-транспортного обов'язку, далі зупинимося на розробці пропозицій з цього напрямку.

Хотілося б відмітити, що у ст. 6 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» вказано, що при прийманні-передачі мобілізованих транспортних засобів мають відображатися дані: про власника, технічний стан, залишкову (балансову) вартість та інші необхідні відомості, що дозволять ідентифікувати такий об'єкт [11]. У п. 27-28 Положення про військово-транспортний обов'язок (далі – Положення № 1921) деталізовано документальний супровід мобілізованого транспортного засобу (у додатках 4 і 5 наведено бланки, що заповнюються в процесі проведення таких операцій); зазначено учасників процесу: від підприємства – керівника або уповноваженого представника; від ТЦК та СП – керівника або уповноваженого представника та командира (начальника) або уповноваженого представника військової частини (підрозділу), установи та організації військового формування; приділено увагу оцінці (має відображатися залишкова (балансова) вартість об'єкту за даними балансу, складеного на останній день кварталу (року) підприємства) [12]. Вважаємо, що також в Акті приймання-передачі об'єкту обов'язково має бути вказано його справедливую вартість на дату приймання. У п. 28 Положення № 1921 [12] зазначено, що незалежна оцінка транспортного засобу або техніки може проводитися суб'єктом оціночної

діяльності за рішенням власника та за рахунок його коштів. На нашу думку, ці витрати мають окремо вказуватися у додатках 4 і 5 Положення № 1921 та збільшувати первісну вартість мобілізованого засобу.

В частині поліпшення фінансової звітності підприємств при зміні вимог використання об'єктів транспортних засобів, залучених для виконання військово-транспортного обов'язку суб'єктів господарювання, рекомендуємо внести такі доповнення:

– у формах – № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», № 1-м «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», № 1-мс «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» в окремому розділі «Транспортні засоби, залучені для виконання

військово-транспортного обов'язку підприємств» активу балансу наводити інформацію щодо транспортних засобів підприємств, мобілізованих під час особливого періоду;

– у формі 5 «Примітки до річної фінансової звітності» Розділі II «Основні засоби» для групи «Транспортні засоби» додати рядок 141 із деталізацією «у тому числі залучені для виконання військово-транспортного обов'язку підприємств».

Висновки. На підставі проведеного дослідження було окреслено п'ять блоків дискусійних питань з обліку і розкриття у звітності необоротних активів вітчизняних підприємств в умовах воєнного стану і доведено, що теоретичні та практичні дослідження мають бути спрямовані на усунення наявних спірних питань і забезпечення різних груп користувачів оперативною та якісною інформацією про необоротні активи.

Для обраних нами двох важливих дискусійних питань обліку і розкриття у звітності необоротних активів були запропоновані рекомендації щодо їх вирішення. Так, стосовно визнання і розкриття втрат від зменшення корисності необоротних активів надані пропозиції з використання в практиці вітчизняних підприємств Акту визначення втрат від зменшення корисності необоротних активів, а також окреслені основні напрями побудови розкриттів у Примітках до фінансової звітності підприємств.

Стосовно основних засобів, залучених для виконання

військово-транспортного обов'язку різних за типом підприємств, рекомендовано доповнення первинної документації з обліку руху основних засобів даними про витрати на проведення незалежної оцінки вартості транспортного засобу та включення до фінансової звітності – Балансу (Звіту про фінансовий стан) окремого розділу «Транспортні засоби, залучені для виконання військово-транспортного обов'язку підприємств» та форми 5 «Примітки до річної фінансової звітності» до групи «Транспортні засоби» окремого рядка 141 із деталізацією «у тому числі залучені для виконання військово-транспортного обов'язку підприємств».

Перспективи подальших досліджень пов'язані з науковим опрацюванням питань впливу чинників воєнного стану на зміст і якість розкриття інформації стосовно різних видів активів підприємств у Примітках до фінансової звітності.

Список літератури

1. Гуцаленко Л. В., Лазаришена І. Д., Марчук У. О., Зінкевич О. В. Облікова та аналітична оцінка основних засобів в умовах розвитку інформаційної економіки: монографія. К. : ЦУЛ, 2020. 252 с.

2. Задорожний З.-М., Муравський В., Костецький Я., Задорожний М. Удосконалення обліку необоротних активів у системі ефективного управління ними. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2022. Том 5. № 46. С. 149-160. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.46.2022.3791>. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3791/3664> (дата звернення 11.05.2024).

3. Москалюк Г. О., Цуканова В. О. Основні засоби крізь призму обліку за П(С)БО та МСФЗ: порівняльний аналіз. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2021. № 9-10 (286-287). С. 86-91. DOI: 10.32680/2409-9260-2021-9-10-286-287-86-91. URL: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2021/286-287/pdf/86-91.pdf> (дата звернення 11.05.2024).

4. Степаненко О. І. Основні засоби та їх класифікація в дисертаційних роботах українських науковців: обліковий аспект. Економічні студії. 2021. № 1 (31). С. 137-146. URL: https://www.researchgate.net/publication/365197288_Osnovni_zasobi_ta_ih_klasifikacia_v_disertacijnih_robotah_ukrainskih_naukovciv_oblikovij_aspekt (дата звернення 11.05.2024).

5. Сук П. Л. Нарахування амортизації кумулятивними методами. Інноваційно-технологічні шляхи розвитку агропромислового комплексу України : Зб. наук. праць. Ніжин. 2020. С. 63-

66. URL: http://nati.org.ua/docs/science/2020/Conference_28052020_p001.pdf (дата звернення 11.05.2024).
6. Міністерство фінансів України: веб-сайт. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 36 «Зменшення корисності активів». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Hide/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E%2036_ukr_2023.pdf (дата звернення 11.05.2024).
7. Верховна Рада України: веб-портал. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.12.2004 № 817 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05#Text> (дата звернення 11.05.2024).
8. Міністерство фінансів України: веб-сайт. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Hide/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E%2016_ukr_2023.pdf (дата звернення 11.05.2024).
9. Верховна Рада України: веб-портал. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 92 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> (дата звернення 11.05.2024).
10. Верховна Рада України: веб-портал. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 30.09.2003 № 561 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0561201-03#Text> (дата звернення 11.05.2024).
11. Верховна Рада України: веб-портал. Закон України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», затверджений Верховною Радою України від 21.10.1993 № 3543-XII (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text> (дата звернення 18.05.2024).
12. Верховна Рада України: веб-портал. Положення про військово-транспортний обов'язок, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2000 № 1921 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1921-2000-%D0%BF#Text> (дата звернення 18.05.2024).
13. Міністерство фінансів України: веб-сайт. Міжнародний стандарт фінансової звітності 16 «Оренда». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Hide/%D0%9C%D0%A1%D0%A4%D0%97%2016_ukr_2023.pdf (дата звернення 18.05.2024).
14. Верховна Рада України: веб-портал. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.07.2000 р. № 181 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00#Text> (дата звернення 18.05.2024).
15. Верховна Рада України: веб-портал. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», затверджений Верховною Радою України від 16.07.1999 № 996-XIV (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 18.05.2024).
16. Верховна Рада України: веб-портал. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення 18.05.2024).
17. Верховна Рада України: веб-портал. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 р. № 39 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text> (дата звернення 18.05.2024).
18. Верховна Рада України: веб-портал. Методичні рекомендації зі складання звіту про управління, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 07.12.2018 № 982 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#Text> (дата звернення 18.05.2024).
19. Верховна Рада України: веб-портал. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 635 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text> (дата звернення 18.05.2024).
20. Портал Центру збору фінансової звітності «Система фінансової звітності» (2024). Сайт Порталу СФЗ. URL: <https://portal.frs.gov.ua/PublicData/PublicDataSearch.aspx> (дата звернення 18.05.2024).

References

1. Gutsalenko, L. V., Lazarishena, I. D., Marchuk, U. O., & Zinkevich O. V. (2020). Accounting and analytical evaluation of fixed assets in the conditions of the development of the information economy: monograph. K.: TsUL. [In Ukrainian].
2. Zadorozhnyi, Z.-M., Muravskiy, V., Kostetskiy, Y., & Zadorozhnyi, M. (2022). Improving of accounting of non-current assets in the system of their effective management. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 5 (46), 149-160. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptop.5.46.2022.3791>. Retrieved from <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3791/3664> (accessed 11 May 2024). [In Ukrainian].
3. Moskaliuk, H. O., & Tsukanova, V. O. (2021). Fixed assets through the prism of accounting for PSBO and IFRS: a comparative analysis. *Scientific bulletin of Odesa National Economic University*, 9-10 (286-287), 86-91. DOI: 10.32680/2409-9260-2021-9-10-286-287-86-91. Retrieved from <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2021/286-287/pdf/86-91.pdf> (accessed 11 May 2024). [In Ukrainian].
4. Stepanenko, O. I. (2021). Fixed assets and their classification in the dissertation works of Ukrainian scientists: the accounting aspect. *Economic studies*, 1 (31), 137-146. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/365197288_Osnovni_zasobi_ta_ih_klasifikacia_v_disertacijnih_robotah_ukrainskih_naukovciv_oblikovij_aspekt (accessed 11 May 2024). [In Ukrainian].
5. Suk, P. L. (2020). Accumulation of depreciation by cumulative methods. *Innovative and technological ways of development of the agro-industrial complex of Ukraine: Collection of science works*, 63-66. Retrieved from URL: http://nati.org.ua/docs/science/2020/Conference_28052020_p001.pdf (accessed 11 May 2024). [In Ukrainian].
6. Ministry of Finance of Ukraine (2023). International accounting standard 36 «Impairment of Assets». Retrieved from https://mof.gov.ua/storage/files/Hide/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E%2036_ukr_2023.pdf (accessed 11 May 2024). [In Ukrainian].
7. Verkhovna Rada of Ukraine (2020). National regulation (standard) of accounting 28 «Impairment of Assets», approved by the order of the Ministry of Finance of Ukraine dated December 24, 2004, № 817 (with changes and additions). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05#Text> (accessed 11 May 2024). [In Ukrainian].
8. Ministry of Finance of Ukraine (2023). International accounting standard 16 «Property, Plant and Equipment». Retrieved from https://mof.gov.ua/storage/files/Hide/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E%2016_ukr_2023.pdf (accessed 11 May 2024). [In Ukrainian].
9. Verkhovna Rada of Ukraine (2022). National regulation (standard) of accounting 7 «Property, Plant and Equipment», approved by the order of the Ministry of Finance of Ukraine dated April 27, 2000, № 92 (with changes and additions). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> (accessed 11 May 2024). [In Ukrainian].
10. Verkhovna Rada of Ukraine (2022). Methodological recommendations for accounting of fixed assets, approved by the order of the Ministry of Finance of Ukraine dated September 30, 2003, № 561 (with changes and additions). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0561201-03#Text> (accessed 11 May 2024). [In Ukrainian].
11. Verkhovna Rada of Ukraine (2024). The Law of Ukraine «On Mobilization Preparation and Mobilization», approved by the Verkhovna Rada of Ukraine on October 21, 1993, № 3543-XII (with changes and additions). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text> (accessed 18 May 2024). [In Ukrainian].
12. Verkhovna Rada of Ukraine (2023). Regulation on military transport duty, approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated December 28, 2000, № 1921 (with changes and additions). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1921-2000-%D0%BF#Text> (accessed 18 May 2024). [In Ukrainian].
13. Ministry of Finance of Ukraine (2023). International Financial Reporting Standard 16 «Leases». Retrieved from https://mof.gov.ua/storage/files/Hide/%D0%9C%D0%A1%D0%A4%D0%97%2016_ukr_2023.pdf (accessed 18 May 2024). [In Ukrainian].
14. Verkhovna Rada of Ukraine (2023). National regulation (standard) of accounting 14 «Leases», approved by the order of the Ministry of Finance of Ukraine dated July 28, 2000, № 181 (with changes and additions). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00#Text>

(accessed 18 May 2024). [In Ukrainian].

15. Verkhovna Rada of Ukraine (2024). The Law of Ukraine «On Accounting and Financial Reporting in Ukraine», approved by the Verkhovna Rada of Ukraine on July 16, 1999, № 996-XIV (with changes and additions). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (accessed 18 May 2024). [In Ukrainian].

16. Verkhovna Rada of Ukraine (2024). National regulation (standard) of accounting 1 «General requirements for financial reporting», approved by the order of the Ministry of Finance of Ukraine dated February 07, 2013, № 73 (with changes and additions). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (accessed 18 May 2024). [In Ukrainian].

17. Verkhovna Rada of Ukraine (2023). National regulation (standard) of accounting 25 «Simplified financial reporting», approved by the order of the Ministry of Finance of Ukraine dated February 25, 2000, № 39 (with changes and additions). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text> (accessed 18 May 2024). [In Ukrainian].

18. Verkhovna Rada of Ukraine (2019). Methodological recommendations for drawing up a management report, approved by the order of the Ministry of Finance of Ukraine dated December 07, 2018, № 982 (with changes and additions). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#Text> (accessed 18 May 2024). [In Ukrainian].

19. Verkhovna Rada of Ukraine (2022). Methodological recommendations regarding the enterprise's accounting policy, approved by the order of the Ministry of Finance of Ukraine dated June 27, 2013, № 635 (with changes and additions). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text> (accessed 18 May 2024). [In Ukrainian].

20. Portal of the Financial Reporting Collection Center «Financial Reporting System». (2024). Sait portal.frs.gov.ua. Retrieved from <https://portal.frs.gov.ua/PublicData/PublicDataSearch.aspx> (accessed 18 May 2024). [In Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 20.05.2024

Прийнята до публікації 24.05.2024